Regionledningskontoret
Johanna Borgendahl

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-12-15

TRN 2021-0116

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Yttrande över motion 2021:13 av Matthias Hudl Waltin (S) om Hälsosam och klimatsmart mat som huvudalternativ i Region Stockholms alla verksamheter

Regionledningskontorets förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande.

> Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör tillväxt- och regionplanenämndens yttrande till regionstyrelsen över Motion 2021:13.

Sammanfattning

Tillväxt- och regionplanenämnden har av regionstyrelsen beretts möjlighet att yttra sig över Motion 2021:13 av Matthias Hudl Waltin (S). Motionären föreslår att ambitionsnivån avseende att minska klimatpåverkan från måltider ska höjas genom att Region Stockholm inför en policy för att etablera hälsosam, miljövänlig och klimatsmart kost som huvudsakligt måltidsalternativ i verksamheterna.

Inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet bidrar Region Stockholm till genomförandet av Stockholms läns livsmedelsstrategi som lanserades 2019, i vilken ett prioriterat område är att verka för ett långsiktigt hållbart livsmedelssystem. Livsmedelsupphandling till offentliga aktörer lyfts dessutom i strategin som ett viktigt verktyg för hållbar konsumtion. I Region Stockholms upphandlingar av livsmedel och måltidstjänster ställs alltid hållbarhetskrav enligt Plan för hållbara patientmåltider (LS 2017-0128). Arbetet kommer att vidareutvecklas inom ramen för Hållbarhetspolicy för Region Stockholm (RS 2019-0857, RS 2020-0779) och Hållbarhetsstrategi för Region Stockholm 2022-2027 (RS 2020-0779).

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionledningskontoret att inga ytterligare uppdrag behövs.

Bakgrund

Tillväxt- och regionplanenämnden har av regionstyrelsen beretts möjlighet att yttra sig över Motion 2021:13 av Matthias Hudl Waltin (S) om Hälsosam

och klimatsmart mat som huvudalternativ i Region Stockholms alla verksamheter. Motionären föreslår att ambitionsnivån, avseende att minska klimatpåverkan från måltider, ska höjas genom att Region Stockholm inför en policy för att etablera hälsosam, miljövänlig och klimatsmart kost som huvudsakligt måltidsalternativ i verksamheterna. Vidare föreslås att Region Stockholm ska sätta som mål att ha en klimatpåverkan per måltid som ligger inom ramen för 1,5-gradersmålet för global uppvärmning, exempelvis utifrån WWF:s koncept One Planet Plate, där klimatbudgeten för en lunch eller middag beräknats till 0,5 kg koldioxidekvivalenter. Motionären önskar dessutom att såväl matleverantörer som måltidsleverantörer ska redovisa klimatpåverkan från livsmedel och måltider, samt att detta ska kravställas i Region Stockholms upphandlingar av dessa.

Tillväxt- och regionplanenämndens yttrande
Hälsosam och klimatsmart mat bidrar både till klimatmål i den Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050) (LS 2015-0084) och gagnar folkhälsan. Utöver arbete för hälsosamma matvanor hos länets invånare är det viktigt att främja en hållbar livsmedelskedja i Stockholmsregionen. Inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet bidrar Region Stockholm till genomförandet av Stockholms läns livsmedelsstrategi (2019). I strategin är ett prioriterat område att verka för ett långsiktigt hållbart livsmedelssystem. Det inrymmer bland annat att underlätta för livsmedelsföretagare i Stockholmsregionen och att bidra till ett attraktivt företagsklimat.

Ur ett helhetsperspektiv behöver lokal livsmedelsproduktion sträva mot att vara hållbar i sin helhet, då lokalproducerad mat inte per automatik innebär att den också är hållbart producerad. Trots att transporterna ofta minskar med lokalproducerad mat, kan den totala belastningen ur ett hållbarhetsperspektiv ändå bli större än för hållbart producerade livsmedel från ett annat land.

EAT-Lancet kommissionens rapport tar, i likhet med motion 2021:13, upp att en minskad konsumtion av animalieprodukter är positivt ur hållbarhetssynpunkt. Samtidigt behöver betande djurs viktiga roll för den biologiska mångfalden beaktas ur ett regionalt perspektiv. Djur som betar på mark som inte kan används till annan livsmedelsproduktion bidrar till öppna landskap och är mindre resursbelastande än djur som hålls på konventionellt sätt. Ett främjande av en sådan djurhållning kan vara en väg framåt till en hållbar produktion av kött- och mejeriprodukter. God djurhållning resulterar också i mindre behov av att använda antibiotika, vilket gynnar folkhälsan på sikt.

I Stockholms läns livsmedelsstrategi nämns livsmedelsupphandling till offentliga aktörer som ett viktigt verktyg för hållbar konsumtion. I Region Stockholms upphandlingar av livsmedel och måltidstjänster ställs alltid hållbarhetskrav enligt Region Stockholms Plan för hållbara patientmåltider (LS 2017-0128). Arbetet kommer att vidareutvecklas inom ramen för Hållbarhetspolicy för Region Stockholm (RS 2019-0857, RS 2020-0779) och Hållbarhetsstrategi för Region Stockholm 2022-2027 (RS 2020-0779).

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Hanna Wiik
Hållbarhetsdirektör

Beslutsunderlag
1. Motion 2021:13

Beslutsexpediering
1. Regionstyrelsen

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2021-12-15

Region Stockholm

RS 2021-0297

Motion 2021:13

Regionfullmäktige

MOTION
2021-03-23

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Hälsosam och klimatsmart mat som huvudalternativ i Region Stockholms alla verksamheter

Maten vi äter och hur vi producerar den har avgörande betydelse för människors och planetens hälsa. Stockholms läns folkhälsorapport år 2019 visar t.ex. att 16% av alla dödsfall i regionen orsakas av ohälsosamma matvanor. Stora förändringar måste göras för att undvika både minskad livslängd, miljöförstöring och en fortsatt negativ klimatpåverkan (Willet *et al.*).

Resultaten från EAT-Lancet-kommissionen visar de vetenskapliga målen för hållbar och hälsosam kost som fungerar inom planetens gränser för mat. Rapporten främjar kost bestående av en mängd olika växtbaserade livsmedel, med låga mängder djurbaserade livsmedel, raffinerade korn, högt bearbetade livsmedel och tillsatta sockerarter och med omättade snarare än mättade fetter.

Det är fullt möjligt och nödvändigt att etablera matvanor som främjar människors hälsa och stödjer miljö- och klimatmässig hållbarhet. En stor mattransformation kommer endast att uppnås genom breda åtgärder som inkluderar en betydande förändring mot hälsosamma kostvanor, stora minskningar av livsmedelsförlust, matsvinn och avfall, samt stora förbättringar av livsmedelsproduktionsmetoder. Flera aktörer i Stockholm län bör ta en tydlig ställning i frågan om hälsosam och klimatsmart kost. Region Stockholm som ansvarar för hälso- och sjukvård i Stockholms län måste ta en ledande roll i frågan om hälsosam och klimatsmart mat.

Region Stockholms miljöprogram 2017 - 2021 har som målsättning att det ska serveras hållbara patientmåltider i landstinget år 2021. Matfrågan beskrivs som komplex eftersom den berör bl.a. områden som klimat, giftfri miljö, biologisk mångfald och kampen mot global antibiotikaresistens. Ett av delmålen i miljöprogrammet är att klimatpåverkan från patientmåltider, räknad i koldioxidekvivalenter (CO_2e), ska ha minskat med 20 procent år 2021 i jämförelse med år 2016.

Världsnaturfonden WWF har satt en klimatbudget för mat (One Planet Plate). Denna klimatbudget visar hur mycket klimatpåverkan våra måltider kan ha för att vi ska kunna nå målet om maximalt 1,5 graders global uppvärmning. Budgeten är 11 kg koldioxidekvivalenter (CO_2e) per vecka. För en lunch eller middag blir det i snitt 0,5 kg koldioxidekvivalenter (CO_2e) per måltid.

Region Stockholms miljöredovisning 2019 visar att klimatpåverkan från patientmåltider (kg koldioxidekvivalenter/portion) har minskat med 15 procent från 2.8 kg (CO_2e) /portion (2016) till 2.4 kg (CO_2e) /portion (2019). Klimatpåverkan från patientmåltider är således 4 - 5 gånger större idag än vad som kan anses vara hållbart inom 1,5 gradersmålet. För att uppnå en hållbar klimatpolitik gällande måltider behöver Region Stockholm följaktligen öka ambitionsnivån betydligt.

Socialdemokraterna i Region Stockholm yrkar därför:

Att	Region Stockholm inför en tydlig policy som etablerar hälsosam, miljövänlig och klimatsmart kost som huvudsakligt måltidsalternativ i alla sina verksamheter.
Att	Matleverantörer i alla Region Stockholm verksamheter ska på ett enkelt och tydligt sätt redovisa klimatpåverkan av sina matprodukter.
Att	Region Stockholm har som mål att uppnå en klimatpåverkan per måltid som ligger inom 1,5 gradersmålet för global uppvärmning.
Att	Måltidsleverantörer, egna eller upphandlade, i alla Region Stockholms verksamheter ska på ett enkelt och tydligt sätt redovisa klimatpåverkan av sina matprodukter och att detta kravställs i upphandlingsunderlaget.

Matthias Hudl Waltin (S)

Referenser:

- Stockholms läns Folkhälsorapport 2019 https://www.folkhalsoguiden.se/globalassets/verksamheter/forskning-och-utveckling/centrum-for-epidemiologi-och-samhallsmedicin/folkhalsorapporten/rapporter-pdf/folkhalsorapport_191113_webb_korr.pdf

- Willet *et al.*, *Food in the Anthropocene: the EAT–Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems*, Lancet (British edition) [0140-6736] 393 10170 p.447-492 (2019)

- Miljöprogram 2017 – 2021; https://www.sll.se/globalassets/6.-om-landstinget/hallbarhet/miljo/miljoprogram_2017-2021.pdf

- WWF Klimatgräns för en måltid; https://www.wwf.se/mat-och-jordbruk/matkalkylator/

- Region Stockholms Miljöredovisning 2019; https://www.sll.se/globalassets/6.-om-landstinget/hallbarhet/miljo/region-stockholm-miljoredovisning-2019.pdf